

Príloha č. 3 – Zoznam chránených území v okrese Liptovský Mikuláš

Chránené územie	Počet	Názov chráneného územia	Katastrálne územie	Charakteristika
Národné parky	2			NAPANT, TANAP
Chránené krajinné oblasti	0			CHKO Chočské Vrchy
Chránené areály	9	Bodický rybník (LM)	Bodice	CHÚ predstavuje zachovalú časť typickej liptovskej podhorskej krajiny s lúčnymi spoločenstvami v blízkosti intravilánu za účelom sledovania ich zmien a vývoja.
		Borovicový háj v Liptovskej Sielnici (LM)	Liptovská Sielnica	-
		Háj v Liptovskej Osade (RK)	Liptovská Osada	-
		Háj v Smrečanoch (LM)	Smrečany	-
		Háj pred Teplou dolinou (RK)	Liptovské Revúce	Háj bol vysadený 28.10.1928 pri 10.výročí vyhlásenia Česko- -Slovenskej republiky do tvaru štvorca. Tu bolo počas SNP umiestnené posledné paleb.postavenie delostrel.batérie kpt. Mičušíka. Ostreľovali ju nem.letci v posledný deň odporu, 27.10.1944.
		Hrádocké arborétum (LM)	Liptovský Hrádok	Arborétum je pre výuku dendrológie, ale aj iných disciplín na Lesníckej škole ideálnym živým kabinetom. Umožňuje štúdium ekologických podmienok a aklimatizácie cudzokrajných drevín v daných podmienkach. Dôležitá časť mestskej zelene L. Hrádku.
		Mierový háj (RK)		-
		Ratkovo (LM)	Lipt.Sielnica, Lipt. Trnovec	Ochrana územia s mimoriadnym bohatstvom pôvodných a úspešných introdukovaných cudzokrajných drevín - cca 150 druhov, kt.vytvára predpoklady pre dendrologický výskum. Dôležité refúgium avifauny v oblasti vodnej nádrže Liptovská Mara.
Revúca (RK)	Liptov.Osada, Liptov. Revúce, Ružomberok	CHA Revúca predstavuje zachovalú podhorskú riečku s aluviálnymi močiarimi, slatinnými lúkami a brehovými porastami, na ktorej sa vďaka čistej vode a prirodzenému korytu udžal kriticky ohrozený druh našej fauny -		
Národné prírodné rezervácie	20	Čierny Kameň (RK)	Ľubochňa	Pásmo lesa vytvárajú pralesovité porasty Picea excelsa s vtrúseným Acer pseudoplatanus a Sorbus aria, v najnižších polohách s Fagus silvatica. Lesny podrast charakterizuje bohatú účasť vysokých papradín a rastlín smrekového a kosodrevinového vegetač.stupňa

	Demänovská dolina (LM)	Demänovská dolina	Rastlinné spoločenstvá lesných porastov rerezentujú fytoocenózy trávnatých bučinových smrečín a smrekových kosodrevín. V drevinovom zložení prevláda <i>Pinus silvestris</i> , menej sú zastúpené <i>Picea excelsa</i> a <i>Larix decidua</i> . Pozoruhodný výskyt <i>Globularia cordif</i>
	Ďumbier (LM)	Liptovský Ján	Hlavný hrebeň a S svahy nad závermi dolín Ludárová, Bystrá, Štiavnica s typ. glaciálnym reliéfom (kary, ľad. kotly) na prevaž. žulovom podklade. Stanovištia horského, alpínskeho a subalpínskeho stupňa. Prevaž. smreka nad bukom.
	Choč (DK, RK)	Likavka, Lisková, Lúčky, Martinček, Turík, V. Dubová	Ochrana významnej vrcholovej skupiny Chočských vrchov s osobitnými geologickými, geomorfologickými, botanickými, zoologickými a krajinárskymi hodnotami na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
	Jánošíkova kolkáreň (RK)	Ľubochňa, Ružomberok	Komplex zachovalých pôvodných fytoocenóz najvyšších polôh Veľkej Fatry. Javorové a jarabinové smrečiny pralesovitého charakteru s <i>Picea excelsa</i> , v najv. polohách prirodzené riedke porasty s nízko zavetvenými kmeňmi. Výskumný objekt pre les. hospodárstvo.
	Jánska dolina (LM)	Liptovský Ján	Ochrana zachovalých lesných spoločenstiev s bohatstvom chránených druhov rastlín a živočíchov, krasových foriem vrátane najhlbších jaskýň SR a typickej horskej krajiny NP Nízke Tatry na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
	Kornietová (RK)	Ľubochňa	Ochrana prirodzených lesných porastov pralesovitého charakteru na vápencovom a žulovom podklade pre potreby lesníckeho výskumu.
	Kundračka (RK)	Ľubochňa	Ochrana prirodzených lesných spoločenstiev na vápencoch a dolomitoch Ľubochnianskej doliny pre potreby lesníckeho výskumu.
	Kvačianska dolina (LM)	Dlhá Lúka, Kvačany, Veľké Borové	Ochrana kaňonovitej antecedentnej doliny v mezozoiku Choč. vrchov. Zachovalé les. a skal. biocenózy s chránenými a ohrozenými taxónmi flóry a fauny. Ved. význam pre štúdium vzniku a vývoja Centr. Z. Karpát a ich mladých horotv. fáz, kult. a edukačný význam.
	Mních (LM)	Bobrovec	CHÚ je zriadené na ochranu komplexu prírodných hodnôt s množstvom ojedinelých a chránených rastlín a živočíchov v esteticky pôsobivom členitom prostredí Západných Tatier na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.

		Ohnište (LM)	Liptovská Porúbka, Liptovský Ján	CHÚ je zriadené na ochranu zaujímavých geomorfologických výtvorov, krasového systému, prirodzených lesných porastov pralesovitého charakteru, vedecky významných rastlinných a živočíšnych druhov a ich spoločenstiev na dolomitoch a dolomitických vápencoch.
		Prosiecka dolina (LM)	Prosiek	CHÚ je zriadené na ochranu jednej z najkrajších tiesňavových dolín Chočských vrchov s bohatým zastúpením krasových foriem georeliéfu. V bočnej tiesňave je 15 m vysoký vodopád. Pestrá biota inverzných biotopov na mezozoickom podklade s chránenými druhmi.
		Rumbáre (RK)	Ľubochňa	NPR je vyhlásená na ochranu prirodzených lesných spoločenstiev na vápenci a žule vyšších polôh Veľkej Fatry pre potreby lesníckeho výskumu.
		Salatín (LM, RK)	Lipt.Lúžna, Lipt. Štiavnica, Partiz. Ľupča	Ochrana komplexu zach.prír.hodnôt v Z časti Nízkych Tatier. Vyznačuje sa pestrou geol.stavbou, zaujímavým georeliéfom, prítomnosťou mnohých kras.foriem, floristickou pestrosťou s množstvom prealp. a dealpínskych druhov, endemitov i reliktov.
		Skalná Alpa (RK),	Lipt.Osada, Ľubochňa, Ružomberok	NPR predstavuje komplex zachovalých spoločenstiev lesov montánneho stupňa i kosodreviny subalp.stupňa. CHÚ je využité ako vedecko-výskumný objekt pre potreby lesného hospodárstva.
		Suchá dolina (LM),	Kvačany, Lipt.Matiašovce, Liptovský Trnovec, Babky	NPR je ukážkou všetkých základných geol.a tekton.typov staveb.jednotiek Tatier. Je to z veľkej časti nenarušené územie s bohatou diverzitou rastl.druhov typických pre karpat. flóru. Súčasťou NPR sú krasové javy (napr. Medvedia jaskyňa, Dúpnica a i.).
		Suchý vrch (MT, RK),	Liptovské Revúce	NPR je vyhlásená na ochranu tvarov reliéfu a mimoriadne bohatej vápnomilnej flóry Veľkej Fatry.
		Šíp (DK, RK),	Stankovany	NPR je vyhlásená na ochranu výraznej krajinej dominanty so zriedkavou vápnomilnou flórou, významnou vegetačnou stupňovitosťou a živočíšnymi spoločenstvami na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
		Tichá dolina (LM, PP),	Pribylina	Ochranársky jedna z najvýzn.oblastí Tatier. Ukážka príkrov. stavby Tatier, prvé paleontol.nálezy suchozem.mezozoickej fauny a flóry v SR, vysokohor.kras, pramen.oblasť Belej, reprezentatívne povodie UNESCO. Mimor.vzácná flóra- mnoho endemitov a reliktov.

		Turková (LM)	Východná	NPR predstavuje zachovalé lesné spoločenstvá reliktného charakteru na vápenci (Pinetum dealpinum a Fagetum dealpinum). Územie bude využité ako vedecký objekt s možnosťou štúdia dlhodobej sukcesie rôznych biocenóz.
Prírodné rezervácie	12	Ivachnovský luh (RK)	Ivachnová, Lisková, Turík	Ochrana potencionálne ohrozeného reliktného luhu, kt. je najsevernejším luhom na Slovensku a súčasne posledným fragmentom nivného lesa vo vysoko položených kotlinách Z. Karpát. Pod vplyvom okolitých biocenóz mimoriadna druhová diverzita vtákov a cicavcov
		Jelšie (LM)	Pavčina Lehota	Ochrana ojedinelého, uceleného a najzachovalejšieho komplexu spoločenstiev jaseňovej jelšiny v Liptovskej kotline, ktorý je vedeckovýskumným objektom.
		Korbelka (RK)	Stankovany	Ochrana prirodzených lesných porastov pohoria Veľkej Fatry s ukázkami striedania lesných spoločenstiev podmienených rozdielnosťou reliéfu.
		Kozí chrbát (RK),	Liptovská Osada	Ochrana stabilného spoločenstva pôvodných porastov vysokohor. sutinového javor. lesa na SZ a Z svahoch Kozieho chrbátu so špecifickým druh.zložením, kt. tvoria prirodzenú hranicu lesa. Výskyt veľmi starých jedincov kľenu a niekt. vzácnych taxónov flóry.
		Kunovo (DK, RK),	Jasenová, Valaská Dubová	Ochrana územia, genézou súvisiaceho s územím NPR Choč, kt. je geol.a esteticky výraznou kraj. dominantou na okraji trosky Choč.príkrovu. Objekt vykazuje aj biol.hodnoty lesnej, trávinatej a krovinej vegetácie a je prir. biotopom chránenej flóry a fauny.
		Machy (LM),	Liptovská Kokava	Územie PR predstavuje ukážku rašelinných spoločenstiev podtatranských fluvio-glaciálnych plošín (Abieto-Piceetum, Pinetum ledosum), ktorých obdobu nachádzame na Slovensku len na hornej Orave. Územie je využívané ako vedeckovýskumný objekt.
		Močiar (RK),	Stankovany	Ochrana ojedinelého geologického javu - plochých štítových travertínových útvarov s pestrými slatinnými fytocenózami na odumretých útvaroch. Výskyt značného počtu veľmi až kriticky ohrozených druhov rastlín.
		Mohylky (RK),	Lisková	CHÚ je zriadené na ochranu hromadného nálezu paleontologických skamenelých zvyškov živočíchov obdobia eocénu (numulitov). 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 - ú. od 1.7.2004, Vestník vlády SR, čiastka 8/2004, vydaná 28.6.2004

		Rojkovské rašelinisko (RK),	Stankovany	Zriedkavý prípad prelínania slatin.,rašelin.a vrchovisk.bioce-nóz na malej rozlohe.Pestrá mozaika spoločenstiev, možno tu sledovať aj ich sukcesiu. Rôzne vzácne druhy fauny. Výskumné a kultúrno-náučné využitie.
		Sliačske travertíny (RK),	Liptovské Sliače	CHÚ predstavuje jedinečný príklad javu, ktorý v odbornej literatúre je známy ako "mofeta", t.j.prameň s výrazným výronom plynov. Slatina na vlhkých sintrových lúkach má veľký ved.význam, pretože podobné biocenózy na travertínoch v Bešeňovej boli zničené.
		Švihrová (LM)	Jamník	PR je vyhlásená na ochranu rašelinných fytoocenóz s výskytom chránených druhov rastlín v Liptovskej kotline, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno- výchovného hľadiska. Výskyt kosatca sibírskeho (Iris sibirica) tu bol zistený po prvýkrát.
		Turické dubiny (RK)	Turík	PR je vyhlásená na ochranu posledného väčšieho výskytu pôvodných dub.lesov v Lipt.kotline, ich prostredia a živočíš-stva. Najsevernejšia hranica výskytu duba letného na Sloven-sku. Vyvracia to dlhoročný názor o výrazne nížinnom charak-tere duba letného.
Prírodné pamiatky	19	Bešeňovské travertíny (RK)	Bešeňová	Ochrana travertínových kôp a terás s vývermi minerálnych vôd na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
		Bukovinka (RK)	Ružomberok	PP je vyhlásená na ochranu geologického a geomorfologické-ho výtvoru neustálej tvorbe recentných travertínov s výskytom botanicky významných druhov rastlín. Cieľom ochrany je zachovať pôvodný ráz a štruktúru lokality pre ved.,štud.a kult.-výchovné účely.
		Dogerské skaly (RK)	Ružomberok	Územie má veľký prírodovedecký význam so značnou prírodovedeckou hodnotou, je vzácnou štúdiinou ukázkou odkryvu jurského súvrstvia radiolaritového vývoja. Umožňuje štúdium profilu, zloženia a zafarbenia dogerských vrstiev na prístupnom mieste.
		Háje (LM)	Beňadiková	Územie tvorí podmorský zosuv vrezaný do stredno- až vrchnopriabónskeho flyšu centrálnokarpatského paleogénu. Mohutné pelokarbonátové gule. Jedinečnosť objektu spočíva v unikátnosti príkladu i vo svetovom merítku.
		Hradené jazero Blatné (RK)	Lubochňa	Výnimočný typ jazera. Príčinou jeho vzniku bol mechamický pohyb svahu - skalné rútenie, v dôsledku čoho bolo prehradené údolie a vzniklo jazero. Vo svete je tento jav bežný, u nás je známy len z doliny Blatnej.

		Hybická tiesňava (LM)	Hybe, Východná	Územie reprezentuje osobitný vývoj povrchových tvarov, hlavne hlboké tiesňavovité úseky potoka Hybica, ostro zarezané do trefohorných vápencov vystupujúcich medzi mechanicky menej odolnými horninami, na ktorých sa vytvorili len mierne modelované tvary.
		Jazierske travertíny (RK)	Ružomberok	Ochrana zriedkavej geomorfologickej formy travertínovej terasy o hrúbke asi 30 m s menšími teráskami dnes už zaniknutých jazierok na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
		Krkavá skala (RK)	Ružomberok	Ochrana významného geomorfologického útvaru ne vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
		Lúčanské travertíny (RK)	Lúčky	Ochrana objektu veľkých prírodných, krajinárskych, archeol. a estetických hodnôt. Je to vrstva travertínov vytvorených silne mineralizovanými teplými vodami vyvierajúcimi na tektonických zlomoch na južnom úpätí Chočských vrchov.
		Mašiansky balvan (LM),	Liptovská Porúbka	CHÚ je výnimočným prípadom zachovania riečnej terasy v podobe riečneho ostrova. Vznikla pravdepodobne ako riečny ostrov Váhu v pleistocéne. CHÚ má aj významnú estetickú a krajinotvornú hodnotu.
		Matejkovský kamenný prúd (RK),	Ružomberok	CHÚ je zriadené na ochranu prirodzeného vývoja a príkladu pôvodnosti kvádrovitej odlučnosti granitov s ukázkami recentného mrazového zvetrávania pre vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
		Meandre Lúžňanky (RK),	Liptovská Lužná	Účelom CHÚ je ochrana geomorfologicky a krajinársky významnej lokality so zachovalými prirodzenými meandrami potoka Lúžňanka v Nízkych Tatrách dôležitého z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.
		PP+Mošnická jaskyňa,		-
		Prielom Teplého potoka (RK),	Liptovské Revúce	Ochrana vzácneho geomorf. útvaru, kt. bol vytvorený eróznou činnosťou Teplého potoka v mohutných vápencových vrstvách mezozoika. Dĺžka prielomu je cca 180 m, šírka 20-40 m, hĺbka 10-20 m.
		Rojkovská travertínová kopa (RK),	Stankovany	PP je vyhlásená na ochranu travertínovej kopy - zriedkavej geomorfologickej formy s jazierkom na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.

		Skalná päšť (RK),	Lisková	PP je vyhlásená na ochranu zvláštneho skalného útvaru spojeného s ľudovými povestami. Vznikol vplyvom erózie na styku mezozoika Chočských vrchov s Liptovskou kotlinou. Rozmery: 6 m vyska, 4 m sir. pri vrchu, 2,5 m pri sp. cas.
		Strž (RK)		-
		Vlčia skala (RK),	Ružomberok	PP je vyhlásená na ochranu travertín.súvrstvia v podobe mor-folog. výraznej terasy strmo spadajúcej do doliny Trlenské-ho potoka, ktorá poskytuje možnosť štúdia vzniku travertínov a stratigrafie kvartéru na vedeckovýskumné, náučné a kult.- vých.ciele
		Žiar (RK)		-
Národné prírodné pamiatky	14	Brankovský vodopád (RK),	Ružomberok	Hlavnou hodnotou územia je ustredný objekt - mohutná, skalná, vápencová hrana, cez ktorú prepadáva vo forme vodopádu málovodný horský potôčik. Svojou výškou patrí medzi najvyššie vodopády u nás.
		Demänovské jaskyne (LM),	Demänovská dolina	Demänovská ľad. jaskyňa, Dem. j.Mieru, Dem. j. Slobody spolu s Pustou jaskyňou tvoria jeden jask. systém dlhý vyše 20 km, vyerodovaný ponor. riekou Demänovkou vo vápencoch stred. triasu, ktorá i dnes preteká cez mohutné priestory týchto jaskýň.
		Jaskyňa zlomísk (LM)	Liptovský Ján	Jaskyňa - najbohatšie nálezisko plastického sintra v rôznom vývoji s najtypickejším príkladom vzniku podzemných priestorov zrútením po vrstevných plochách.
		Liskovská jaskyňa (RK)	Lisková, Martinček	Predmet ochrany - citlivé jaskynné geosystémy vo vápencovej kryhe vrchu Mních v Liptovskej kotline. Jaskyňa je dlhá 4024 m (r. 2003), má značne poškodenú sintrovú výplň. Významné archeologické nálezy z doby neolitu. Zimovisko netopierov.
		Lúčanský vodopád (RK),	Lúčky	Na J od Chočských vrchov sa nachádza prirodzene odkrytý profil pomerne hrubej vrstvy travertínov, kt. poskytol vzácne paleontol. a archeologické nálezy a tamojší potok vytvára na ňom vodopád. Objekt veľkej krajinárskej, prírodnej a estetickéj hodnoty.
		Okno (LM),	Demänovská dolina	NPP je zriadená na ochranu rovnomennej jaskyne, ktorá predstavuje hodnoty celoslovenského charakteru.
		Stanišovská jaskyňa (LM),	Liptovský Ján	Ochrana 1680 m dlhých jaskynných priestorov a chodieb, kt. vyerodovala pozemná riečka Štiavnica vo vápenci str.triasu v 2 úrovňach. Vchod je vo výške 761 m n.m. J.bola osídlená v stredoveku. Hor.časti majú bohatú výzdobu. K j.patrí i Malá Stan.jaskyna.

		Starý hrad (LM),	Liptovský Ján	Jeden z najvýzn.kras.fenoménov Slovenska - v súčasnosti neporušená a najhlbšia (432 m) známa jaskyňa SR (r.2003). Nachádza sa vo vysokohor.krase Krakovej hole. Má bohatú sintr.výzdobu. Význam pre speleolog.výskum - otázka prepojenia s ďalšími jaskyňami.
		Štefanová (LM),	Demänovská dolina	Ochrana jaskyne v krasovom území Demänovskej doliny.
		Važecká jaskyňa (LM),	Vážec	Národná prírodná pamiatka je vyhlásená na ochranu jaskyne, ktorej vchod sa nachádza vo výške 784 m n. m. Vytvorená je činnosťou jedného z bočných ramien Bieleho Váhu. V riečnych nánosoch v chodbách sa uchovalo mimoriadne veľa kostí jaskynného medveďa. Jaskyňa vyniká bohatstvom čistého bieleho sintra - vyžrážaného uhličitanu vápenatého (CaCO ₃). Objavená bola v roku 1922 Františkom Havránkom a sprístupnená v dnešnej podobe v roku 1954. Má asi 400 m chodieb - sprístupnených je 230 m.
		Veľká ľadová priepasť (LM),	Liptovský Ján	Ochrana koróznej inaktívnej vertikálnej jaskyne, ktorá je hlboká 125 m a má stálu ľadovú výplň. Nachádza sa v Demänovských vrchoch v Nízkych - Ďumbierskych Tatrách.
		Vrbické pleso (LM),	Demänovská dolina	Najvýznamnejší a najznámejší jav ľadovcového plesa v Nízkych Tatrách. Leží v nadmor.výške 1113 m. Vzniklo zahrade-ním údolia morénou. Najväčšia hĺbka plesa je 8 m, časť plesa je zarastená vegetáciou. Vo veľmi estetickom prostredí sú stopy po zaľadnení.
		Zápoľná (LM),	Východná	Ochrana fluviokrasovej vertikálno-horizontálnej jaskyne dlhej 1438 m s prevýšením 59 m. Vytvorená je v gutenstein.trias. vápenci so sporadickou sintr.výplňou a jazierkami. Nachádza sa vo Važeckom chrbáte v Kozích chrbtoch.
		Záskočská jaskyňa (LM)	Liptovský Ján	Ochrana fluviokrasovo-koróznej inaktívnej jaskyne so sintr. výplňou. Vytvorená je trias.gutenstein.vápencoch. Jej dĺžka je 5034 m, prevýšenie 284 m. Reprezentatívny typ vyššie polo-žených jaskýň rozčleneného krasu monoklinálnych chrbtov.